

érdekében a mennyiségtant csak a szám-tanra óhajtaná korlátozni, de bőségesen kárpótolná a felzúduló szaktanárokat a felsőbb osztályokban, ahol az algebra és geometria jogaihoz jutna. Akármilyen indokolt gyakorlati követelmény az élő nyelvek alaposabb művelése, le kell mondaní róla s inkább a megértés, az impresszív tudás fejlesztését érhetjük el, ha nem akarunk a „sokat markol keveset fog” hibájába esni. Annyival is inkább, mert a testnevelés legalább heti 6 órával szerepel a munkarendben a korszellemnek megfelelően. De külön kiemeli a javaslat, hogy ezek az órák a nemesebb értelemben vett közösségi nevelés szolgálatában állanak, a tanárt, akinek hivatásköre lesz ez, már nem is testnevelő tanárnak, hanem *professeur général*-nak nevezik. Az ő gondolja, hogy az ifjúság férfias magatartást sajátítson el és közösségi szellemben nevelkedjék fel. A kollektív játékok, enek, csoportos tesztgyakorlás, csapattorna mind ezt szolgálja.

Ehhez a neveléshez természetesen világnézet kell. Hangsúlyozza a javaslat, hogy határozott eszmei nevelésre gondol, amelynek elvei szinte tantételnek számítanak. Idézi Pétain tábornagy szavát: „Az élet nem semleges, abban áll, hogy bátran állást kell foglalnunk. Nem lehetséges a semlegesség az igaz és a hamis között, a jó és a rossz, az egészség és a betegség, a rend és a rendetlenség. Franciaország és anti-Franciaország között.” A javaslatnak — katolikus jellegét XI. Piusz pápának a keresztény nevelésről szóló enciklijára való bőséges hivatkozás adja meg. Általában az egész javaslat a korszerű nemzeti eszmék és a katolikus nevelői eszmény összeforrasztásán át igyekszik a jövő francia középiskolai nevelői munka alapelveit megállapítani.

Részletesebben kellene ismernünk a megjelent rendeleteket, a kérdéssel foglalkozó irodalmat, hogy tisztán lás-

suk a megvalósítás egyes mozzanatait és megérthessük igazi értéküket. Hangoztatjuk, hogy a fentiekben egy nevelői kongresszuson elhangzott javaslat vázlatos ismertetésére szorítkoztunk.

Krammer Jenő.

Jegyzetek a „Gyermek és ifjúsági könyvtárak” c. tanulmányhoz. A Nevelésügyi Szemle 1941. 7—8. sz.-ban megjelent írásomhoz nemcsak utóirat, de helyesbítés gyanánt is közölnöm kell azt a tényt, hogy mégis történt valami érdemleges kezdeményezés a gyermekkönyvtárak ügyében. A Fővárosi Könyvtár harminc évvel ezelőtt (még Szabó Ervin igazgatása alatt) megnyitott egy gyermekkönyvtárat a Papnövelde, később Prohászka Ottokár utcában. Ennek 40 kölcsönző tagja volt. Ma a Királyi Pál utcában működik a jól felszerelt könyvtár s 1500 tanuló veszi igénybe. Naponta átlag 150 gyermek használja s mivel egyszerre három művet lehet kölcsönözni, így napi 900 kötetre rug a kötetek forgalma. A tagok kora 6—18 év, évi díj: 1 pengő.

A könnyen kezelhető betűrendes cédulakatalóguson kívül a könyvtárosok is készséggel tájékoztatják az érdeklődő ifjú olvasókat. A kisebb gyermekek számára elkülönített helyen kényelmesen hozzáférhető kis állványokon vannak csoportosítva a művek, külön a kisebb és nagyobb évfázatok számára; a gyermekek könnyen tájékozódhatnak és szabadon választhatnak Benedek, Gaál, Jókai, Verne, May s más kedvelt írók könyvei között. A könyvek gondosan vannak csoportosítva a kicsiknek tetsző meséskönyvektől a serdülőknak való ismeretterjesztő művekig. (A magyar szellem néprajza, A fizika uttörői, Bevezetés a szerves kémiába stb.) minden gyermek megtalálja a neki szükséges művet. Egy kis diák kérdésemre azt válaszolta, hogy ő mind a „neki megfelelő azaz kalandos művet” keresi, na-

gyobb diákok nemcsak szabad érdeklődésük tárgyait, de kötelező olvasmányokat is itt találják meg s láttam 10—12 éves leánykákat, akik „egymásnak segítenek” könyveket keresni. Ezt az elkerített helyet jól megválogatott fali képek és meseillusztrációk díszítik.

Szép kezdeményezés, mely megindítása óta tagadhatatlanul szépen fejlődött, de még a fejlődés nagy útja áll előtte. A könyvtár anyaga elegendő és a három könyvtáros talán akkor is elláthatná a munkát, ha külön helyiség szolgálna olvasóterem vagy meseszoba, előadó terem gyanánt. Ilyen módon ma leginkább a Pedagógiai Szeminárium helyiségeiben lehetne berendezkedni és csak a békés időkre vetíthetjük azt a reményt, hogy a főváros minden kerületében egy jól megszervezett gyermek- és ifjúsági könyvtár szolgálja a felnövő nemzedék kulturális fejlődését.

Kemény Gábor.

A Délmagyarországi Nevelők Egyesületének Középiskolai Szakosztálya három vitadélután szentelt a megjelenő új Érettségi Utasítás várható illetve kívánatos módosításainak (okt. 22, okt. 29. és nov. 12.). Szűcs Lajos mint vitarendező mutatta be tervezetét. A hallgatóság a legapróbb részletekig megtárgyalta és alapos hozzászólásokkal ajánlott kisebb módosításokat. Egyhangúan megegyezett a gyűlések közönsége az előadó-ajánlotta alapelvekben t. i. hogy 1.) legyen az új Érettségi Utasítás tökéletes összhangban a Tantervvel és Utasításokkal, 2.) Erélyes központosítással (az egész országban azonos tételekkel) biztosítsa egységes színvonalat és 3.) túlnyomó írásbeliséggel (a teszt rendszerrel is!) tegye lehetővé a jelöltek minél többoldalú megvizsgálását.

A nov. 12-i előadói ülés főtárgya Teltamanti Béla „A szókincs szerepe a nyelvtanításban” c. fejtegetése volt. Négy esztendő munkájának eredménye-

képen a közeljövőben fog megjelenni az előadónak egy tanulmánya, amelynek első részét mutatta be a jelen voltak. Megvizsgálta a középiskolában használatos német nyelvkönyveket a szókincs szempontjából s a Bitter-Puhr tankönyvek alapján megállapította, hogy a III. osztályban 1203, a IV. osztályban 2116, az V.-ben 3734 szó fordul elő. Mennyi marad ezekből meg? Az egy-két esetben szereplő szavakat nem számítva a növendékek 613, 670, illetve 946 szót tudnának a III., IV., ill. V. osztály végén. A kötelező beszédgyakorlatok azonban szükségszerűen felfrissítik az előző évek szókészletét is, ennek következtében IV. o. végén 968, V. végén 1508 szónak kellene rendelkezésre állni. A tárgyi szócsoporthoz az Utasítás szellemében végzett gyűjtése elkerülhetetlenné teszi, hogy a szócsoporthoz a tanár ki ne egészítse néhány közkeletű szóval, amelyek mind nem kaphattak helyet a tankönyvben. Így a német tanulás harmadik esztendejének a végén 2100-ra tehető azoknak a szavaknak száma, amelyekkel a tanárnak számolnia kell. Mivel a nyelvtanulás eredményességének a kulcsa a szókincs aktivitása, nyílt kérdés marad, hogy miképpen tudja a tanár a szavaknak ekkora tömegét állandóan ébrentartani? Termékeny vita követte az előadó szavait. A vita során Mester János az egyesület elnöke, a szótanulás lélektani feltételeiről szólott, Szűcs Lajos a hangulati velejáró fontosságát hangsúlyozta, Puhr Ferenc szerint a tankönyvírók s a nyelvész pedagógusok érdeklődése vája a jelzett tanulmány mielőbbi megjelenését.

A diáklevelezés az ifjúságnevelés szolgálatában. *Hodinka László* a Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny legutóbbi számában áttekintést nyújt a diáklevelezés fejlődéséről. A Tanáregyesület élőnyelvi szakosztálya a tavalyi iskolaév eleje óta különös lendü-